

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

111. SESJA PLENARNA W DNIACH 16–17 KWIETNIA 2015 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2014–2015

(2015/C 195/01)

Sprawozdawca:	Prof. Franz SCHAUSBERGER (AT/EPL), przedstawiciel kraju związkowego Salzburg w Komitecie Regionów
Dokument źródłowy:	Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2014–2015 COM(2014) 700 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Ogólne zalecenia polityczne

1. Podkreśla zasadniczą rolę, jaką przedstawiciele lokalni i regionalni odgrywają w procesie rozszerzenia i zachęca objęte nim państwa (Czarnogórę, byłą jugosłowiańską republikę Macedonii, Serbię, Albanie, Bośnię i Hercegowinę, Kosowo⁽¹⁾, Turcję i Islandię) do wysiłków na rzecz decentralizacji i regionalizacji; uważa za kluczowe poszanowanie zasady pomocniczości.
2. Odnotowuje i popiera opinię Komisji Europejskiej, że potrzebny jest okres konsolidacji; podkreśla jednak, że nie może to skutkować zawieszeniem rozszerzenia. Taki okres, wynoszący pięć lat, należałoby rozumieć jako etap intensywnych przygotowań i przyjmowania strategii politycznych niezbędnych do spełnienia kryteriów członkostwa w UE.
3. Podkreśla znaczenie realistycznych perspektyw członkostwa w UE dla krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących, jako że są one kluczowym czynnikiem stabilizującym oraz zachęcającym do wdrożenia niezbędnych reform politycznych i gospodarczych.
4. Ponownie zaleca, aby w kolejnych sprawozdaniach na temat strategii rozszerzenia Komisja bardziej szczegółowo zajęła się sytuacją samorządów lokalnych i regionalnych. Zwraca uwagę na konieczność przeprowadzenia dalszych reform w zakresie regionalizacji i decentralizacji w krajach objętych procesem rozszerzenia, a także zachęca tych krajów do pełnego dostosowania i wprowadzenia w życie kompleksowych ram prawnych tworzących silne samorzady szczebla niższego niż krajowy. Wskazuje, że przekazane uprawnienia powinny odzwierciedlać poziom odpowiedzialności, jaki należy przyjąć, wdrażając dorobek wspólnotowy na poziomie lokalnym i regionalnym.

⁽¹⁾ Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

5. Proponuje ściślejszą współpracę – niemniej bez powielania zadań – z Radą Europy, a zwłaszcza z jej Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Europy, który systematycznie monitoruje przestrzeganie Europejskiej karty samorządu lokalnego przez wszystkie państwa członkowskie Rady Europy. Wnioski i zalecenia wynikające ze sprawozdań monitorujących Kongresu powinny zostać uwzględnione podczas opracowywania stanowiska UE w sprawie zainteresowanych krajów.

6. Z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie nowego Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, w ramach którego w okresie 2014–2020 udostępnione zostanie 11,7 mld EUR w celu wsparcia krajów objętych procesem rozszerzenia w przygotowaniach do przystąpienia oraz wsparcia współpracy regionalnej i transgranicznej.

7. Uznając rolę ukierunkowującą i koordynującą strategii na rzecz makroregionu Morza Adriatyckiego i Jońskiego (EUSAIR), ma nadzieję, że ze względu na udział krajów kandydujących (Czarnogóry, Serbii i Albanii) oraz potencjalnych krajów kandydujących (Bośni i Hercegowiny) strategia ta będzie przyczyniać się do szybszej konwergencji w procesach akcesyjnych, w szczególności w zakresie zwiększania zdolności administracyjnych i w obszarach określonych przez poszczególne filary. Ponadto fakt, że każdy z tych filarów jest koordynowany wspólnie przez jeden z tych krajów i państwo członkowskie, stanowi okazję do wymiany wiedzy i uczenia się tego, jak planować wykorzystywanie funduszy europejskich.

8. Wzywa do odpowiedniego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych z krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących w proces przedakcesyjny.

9. Przyznaje, że administracja publiczna na wszystkich szczeblach w większości krajów objętych procesem rozszerzenia wciąż przejawia słabości z uwagi na ograniczone zdolności administracyjne, wysoki stopień upolitycznienia i korupcji oraz brak przejrzystości. W większości krajów przystępujących poważnym problemem jest nadal upolitycznienie, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym. Trzeba się zająć zacieraniem się różnicy między państwem a partiami rządzącymi, gdyż budzi ono zaniepokojenie, co podważa zaufanie do instytucji publicznych.

10. Podkreśla konieczność wzmocnienia instytucji demokratycznych oraz poszanowania praw podstawowych i praworządności, w tym sprawiedliwego procesu wyborczego, a także prawidłowego funkcjonowania parlamentów oraz zgromadzeń regionalnych i gminnych, jak również konstruktywnego i zrównoważonego dialogu wszystkich partii politycznych. Należy podjąć większe wysiłki na rzecz wspierania udziału społeczeństwa obywatelskiego.

11. Zdecydowanie podkreśla konieczność poszanowania zasady dobrego sąsiedztwa pomiędzy państwami członkowskimi UE, krajami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi, a także pozostałymi państwami oraz rolę i znaczenie rozwoju współpracy transgranicznej i regionalnej między tymi państwami.

Uwagi szczegółowe dotyczące krajów objętych procesem rozszerzenia

Islandia

12. Z ubolewaniem odnotowuje decyzję rządu islandzkiego o wycofaniu wniosku o członkostwo w Unii Europejskiej.

Turcja

13. Z zadowoleniem przyjmuje stałe zaangażowanie Turcji na rzecz przystąpienia do UE, czego przykładem było przyjęcie przez ten kraj we wrześniu 2014 r. strategii unijnej mającej na celu ożywienie procesu akcesyjnego, oraz fakt, że rok 2014 był w tym kraju „Rokiem Unii Europejskiej”.

14. Z zadowoleniem przyjmuje otwarcie w listopadzie 2013 r. negocjacji w sprawie rozdziału 22 dotyczącego polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych oraz apeluje o dalsze wysiłki na rzecz zakończenia prac nad krajową strategią rozwoju regionalnego. W tym kontekście przypomina konkluzje Rady do Spraw Ogólnych z grudnia 2014 r. i wzywa Turcję do wdrożenia niezbędnych reform, które przyniosą również korzyści społecznościom na poziomie lokalnym, a także do pełnego przestrzegania zobowiązań wynikających z protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu między UE a Turcją oraz uznania Republiki Cypryjskiej.

15. Wyraża zadowolenie z faktu, że wybory lokalne w 2014 r. były zasadniczo dobrze zorganizowane i utrzymane w ogólnie pokojowej atmosferze, w tym w południowo-wschodniej części kraju. Podkreśla jednak, że kampania wyborcza cechowała się polaryzacją i napiętą atmosferą. Zwraca uwagę, że zarzuty dotyczące oszustw wyborczych wywołały protesty w kilku miastach.

16. Zwraca uwagę, że po wyborach lokalnych w 2014 r. wzrosła liczba metropolitalnych gmin miejskich, a ich granice zostały poszerzone; podkreśla, że wpłynie to na kompetencje na szczeblu niższym niż krajowy, zwłaszcza w odniesieniu do środowiska.
17. Popiera dalsze środki mające na celu zwiększenie przejrzystości oraz zachęca do kontynuowania walki z korupcją, szczególnie na poziomie samorządu lokalnego.
18. Wyraża ubolewanie z powodu braku postępów w przekazywaniu władzy samorządom lokalnym, a także z powodu ograniczonego charakteru decentralizacji fiskalnej.
19. Wzywa do kontynuowania wysiłków na rzecz przekształcenia grupy roboczej KR-u ds. stosunków z Turcją we wspólny komitet konsultacyjny.
20. Odnotowuje z ubolewaniem, że w 2013 r. udział samorządów lokalnych w dochodach i wydatkach sektora instytucji rządowych i samorządowych wynosił poniżej 10 %.
21. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że instytucje uczestniczące we wdrażaniu pomocy przedakcesyjnej (IPA) zostały umocnione poprzez szkolenia i pomoc techniczną, oraz zaleca kontynuowanie starań w celu zwiększenia zdolności administracyjnych władz lokalnych.
22. Zwraca uwagę, że kryzys w Syrii doprowadził do znacznego wzrostu liczby uchodźców syryjskich w Turcji, których łączną liczbę szacuje się na ponad 1,6 mln. Wyraża uznanie dla Turcji, która udzieliła nieocenionego wsparcia syryjskim uchodźcom, co znacznie obciążało lokalne możliwości i zasoby. Podkreśla kluczową rolę władz lokalnych, które pilnie potrzebują wsparcia ze strony rządu krajowego i zewnętrznych organizacji humanitarnych.
23. Zwraca uwagę, że Turcja będzie nadal korzystać z pomocy przedakcesyjnej w ramach IPA II w latach 2014–2020, przy czym planuje się orientacyjnie przeznaczenie na ten cel ponad 620 mln EUR rocznie. Podkreśla, że w ramach IPA II pomoc zostanie przekazana na wsparcie reform w dziedzinie praworządności, administracji, zarządzania gospodarczego, sprawowania rządów, konkurencyjności i wzrostu gospodarczego. Trzeba jednak poprawić zdolność do współfinansowania projektów finansowanych ze środków UE na szczeblu lokalnym.
24. Odnotowuje, że potrzeba większych zasobów do zakończenia procesu decentralizacji rządu oraz wsparcia rozwoju lokalnego.
25. Zwraca uwagę, że nie we wszystkich gminach zakończył się już drugi etap decentralizacji fiskalnej, i podkreśla, że gminy potrzebują niezbędnej stabilności finansowania, by móc wypełnić przekazane im obowiązki.
26. Wyraża ubolewanie, że odnośne przepisy dotyczące rozwoju regionalnego nie zostały w pełni wdrożone oraz że organy odpowiedzialne za regionalny rozwój gospodarczy nie dysponują wystarczającymi środkami.
27. Wyraża nadzieję, że Turcja będzie aktywnie wspierać wysiłki ONZ zmierzające do znalezienia sprawiedliwego, kompleksowego i trwałego rozwiązania kwestii cypryjskiej. Wzywa Turcję do rozpoczęcia procesu wycofywania swoich sił z Cypru i przekazania ONZ kontroli nad zamkniętym dystryktem Famagusty, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984), gdyż krok ten pozwoliłby przywrócić zaufanie i dawałby rzeczywistą nadzieję na zapewnienie pokoju oraz wzrostu gospodarczego, społecznego i regionalnego w obydwu społecznościach.
28. Wzywa Turcję do utrzymywania dobrych stosunków sąsiedzkich ze wszystkimi sąsiadami, co jest warunkiem wstępnym procesu akcesyjnego. Dotyczy to zwłaszcza zniesienia deklaracji *casus belli* wobec Grecji oraz kwestii cypryjskiej. Wyraża zadowolenie, że tureckie władze lokalne i regionalne wykazują się bardzo otwartym podejściem do Unii Europejskiej na posiedzeniach grupy roboczej Komitetu Regionów UE – Turcja. Przypomina konkluzje Rady z 24 października i 16 grudnia 2014 r. i zdecydowanie popiera rezolucję Parlamentu Europejskiego z 13 listopada 2014 r. w sprawie działań Turcji powodujących napięcia w wyłącznej strefie ekonomicznej Cypru (P8 TA(2014) 0052).

29. Przyjmuje z zadowoleniem zmiany ram prawnych dotyczących partii politycznych i kampanii wyborczych; przypomina znaczenie obniżenia 10-procentowego progu wyborczego, który umożliwiłby wszystkim grupom społecznym w Turcji udział w życiu politycznym kraju, zgodnie z kryteriami kopenhaskimi.

30. Zaznacza, że pierwszoplanowe znaczenie należy nadać dialogowi między różnymi wyznaniem, kulturami i cywilizacjami jako instrumentowi wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego i partnerstw międzynarodowych. Podkreśla, że jednym z ważnych podmiotów w tej dziedzinie jest patriarcha ekumeniczny, i wzywa Turcję do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu wsparcia jego roli, włączając w to umożliwienie publicznego korzystania z eklezjastycznego tytułu, uznanie jego osobowości prawnej i zezwolenie na ponowne otwarcie seminarium na wyspie Halki.

31. Ubolewa nad znacznym wzrostem korupcji, który nastąpił w Turcji w ubiegłym roku. Podkreśla potrzebę odpowiednich ram prawnych w celu zwalczania korupcji. Ubolewa nad brakiem poszanowania wolności wypowiedzi, myśli, prasy, przekonań i religii oraz zrzeszania się i zgromadzeń.

Była jugosłowiańska republika Macedonii

32. Przyjmuje do wiadomości zalecenia Komisji i Parlamentu Europejskiego dla Rady dotyczące otwarcia negocjacji w sprawie przystąpienia w oparciu o sprawozdanie z postępów byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii za 2013 r., w którym stwierdzono, że kraj ten spełnia kryteria polityczne. Z poważnym zaniepokojeniem odnotowuje rosnące ostatnio upolitycznienie na poziomie centralnym i lokalnym oraz zacierający się rozdział partii rządzących od państwa, gdyż osłabia to zaufanie do instytucji publicznych na wszystkich szczeblach.

33. Podkreśla, że kluczowe znaczenie mają wciąż stosunki dobrosąsiedzkie, w tym znalezienie wynegocjowanego i wzajemnie akceptowanego rozwiązania w kwestii nazwy pod auspicjami ONZ, i że władze lokalne i regionalne będą odgrywać konstruktywną rolę w tym zakresie, powstrzymując się przed podejmowaniem działań i zajmowaniem stanowisk, które mogłyby negatywnie wpłynąć na dobre stosunki sąsiedzkie z państwami członkowskimi UE.

34. Z ubolewaniem i niezadowoleniem odnotowuje niedawne afery związane z szantażowaniem i podsłuchiowaniem rozmów telefonicznych oraz wyraża nadzieję, że rząd szybko wyjaśni tę sytuację, gdyż może ona negatywnie wpłynąć na proces akcesyjny byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii.

35. Wyraża zaniepokojenie z powodu rosnącej frustracji obywateli byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i spadku zainteresowania integracją europejską pomimo znaczącego wpływu akcesji na krajową scenę polityczną wszystkich szczebli.

36. Popiera możliwość włączenia byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii w inicjatywę na rzecz makroregionu adriatycko-jońskiego.

37. Z zadowoleniem przyjmuje prace przeprowadzone przez Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych ZELS, które reprezentuje szczebel niższy od krajowego w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii.

38. Pragnie wesprzeć wysiłki wspólnego komitetu konsultacyjnego tworzonego z Komitetem Regionów w celu zwiększenia zdolności administracyjnych na poziomie lokalnym, zwłaszcza w dziedzinie prawodawstwa dotyczącego środowiska, kształcenia, praw podstawowych, zwalczania korupcji, praw mniejszości, praw kulturalnych i decentralizacji.

39. Z zadowoleniem przyjmuje bieżące reformy administracji publicznej i prace Specjalnej Grupy ds. Reformy Administracji Publicznej. Ma zamiar przyczynić się do wysiłków na rzecz zwiększenia zdolności administracyjnych na szczeblu lokalnym, mających na celu decentralizację sprawowania rządów, co jest kluczowym elementem umowy ramowej z Ochrydy.

40. Wyraża ubolewanie, że odnośne przepisy dotyczące rozwoju regionalnego nie zostały w pełni wdrożone oraz że organy odpowiedzialne za regionalny rozwój gospodarczy nie dysponują wystarczającymi środkami.

41. Wzywa do intensyfikacji wysiłków na rzecz zapewnienia przejrzystego rozdziału pomocy finansowej dla władz lokalnych.

42. Wyraża ubolewanie w związku odmową wzięcia udziału przez opozycję w regularnych działaniach parlamentarnych, co ma szkodliwy wpływ na demokratyczną strukturę instytucjonalną na szczeblu lokalnym.

43. Wyraża zaniepokojenie, że pomimo postępów legislacyjnych administracja publiczna jest nadal rozproszona i podlega wpływom politycznym. Stanowczo nalega, by zwiększono jej profesjonalizm i niezależność na wszystkich szczeblach i zagwarantowano przestrzeganie zasad przejrzystości, merytokracji i sprawiedliwej reprezentacji. Apeluje, by rząd przyjął program reformy zarządzania finansami publicznymi.

Czarnogóra

44. Przyjmuje z zadowoleniem poprawki do ustawy o organizacji terytorialnej Czarnogóry oraz zmianę ustawy o samorządzie lokalnym. Zwraca uwagę, że kryteria tworzenia nowych gmin powinny uwzględniać zrównoważony charakter finansów i administracji.

45. Wyraża zadowolenie w związku z przyjęciem w 2014 r. planu działania na rzecz reformy samorządu lokalnego. Przyjmuje z satysfakcją, że Czarnogóra przygotowała kompleksowe ramy strategiczne reformy administracji publicznej. Zachęca do szybkiego wdrożenia zaplanowanej na lata 2011–2016 strategii reformy administracji publicznej obejmującej administrację państwową i samorządy lokalne.

46. Przyjmuje z zadowoleniem, że ulepszono ordynację wyborczą i że ustawa o wyborach członków rad gminnych została ostatecznie przyjęta, lecz wyraża ubolewanie, że przy tej okazji nie poruszono kwestii finansowania kampanii wyborczych burmistrzów i przewodniczących gmin. Podkreśla potrzebę wdrożenia zaleceń OBWE/ODIHR w sprawie ordynacji wyborczej zgodnie z europejskimi standardami i najlepszymi praktykami, w tym również w odniesieniu do prawa do startowania w wyborach kandydatów niezależnych, proporcjonalnego finansowania publicznego w celu stworzenia równych warunków dla wszystkich kandydatów, a także kontrolowania partii politycznych.

47. Zwraca uwagę, że ustawa w sprawie samorządu lokalnego powinna zostać dostosowana do nowych przepisów dotyczących zarządzania służbą publiczną.

48. Wskazuje, że Czarnogóra powinna wzmocnić zdolności administracyjne ustanowionych struktur IPA oraz odpowiednio przygotować je do zwiększenia zdolności absorpcyjnej funduszy przedakcesyjnych.

49. Zwraca uwagę, że konieczne jest stworzenie przejrzystej, skutecznej i odpowiedzialnej administracji lokalnej oraz że kryteria tworzenia nowych gmin powinny obejmować zrównoważony charakter finansów i administracji.

50. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że parlament jednogłośnie przyjął rezolucję w sprawie postępów Czarnogóry na drodze do integracji europejskiej i że parlamentarna Komisja Integracji Europejskiej przeprowadziła wysłuchania konsultacyjne, omówiła stanowiska negocjacyjne przygotowane przez rząd i przeprowadziła debaty publiczne na tematy związane z Unią Europejską.

51. Przyjmuje z zadowoleniem, że rząd koncentrował się na dążeniu do członkostwa w UE i przyjął szereg strategicznych dokumentów w związku z procesem integracji z UE.

52. Pozytywnie ocenia fakt, że przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego w dalszym ciągu uczestniczą w działalności państwa i administracji lokalnej, w tym w pracach grup roboczych dotyczących rozdziałów negocjacyjnych UE.

53. Podkreśla, że Czarnogóra aktywnie przyczynia się do stabilności w regionie.

54. Z zadowoleniem przyjmuje kontynuację bardzo udanych posiedzeń Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego KR – Czarnogóra (WKK) i ma nadzieję na obopólnie korzystną współpracę z czarnogórskimi władzami szczebla lokalnego i regionalnego w nadchodzących latach.

55. Pozytywnie ocenia przyjęcie wspólnego sprawozdania WKK pt. „Zwiększenie zdolności absorpcyjnej funduszy przedakcesyjnych UE oraz poprawa zdolności administracyjnej na szczeblu lokalnym w Czarnogórze”⁽²⁾.

⁽²⁾ CdR3127-2013_00_00.

56. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w dniu 27 października 2014 r. w Kotorze w Czarnogórze WKK zebrał się po raz czwarty w celu omówienia planu działania na rzecz reformy samorządowej z 2014 r., a także udziału władz lokalnych i regionalnych w rolnictwie, rozwoju obszarów wiejskich oraz usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

57. Wyraża zadowolenie, że rząd prowadzi intensywne prace nad nową ustawą o samorządzie lokalnym, co podkreślono na ostatnim posiedzeniu WKK KR – Czarnogóra w dniu 27 października 2014 r. w Kotorze.

58. Ubolewa, że silnie spolaryzowana atmosfera w kraju doprowadziła do bojkotu prac parlamentarnych przez opozycję, co hamuje postępy na drodze do reform. Apeluje do wszystkich partii politycznych zarówno w rządzie, jak i opozycji, by nadal koncentrowały się na programie integracji kraju z UE w drodze wyważonego dialogu i konstruktywnej współpracy wszystkich szczebli.

Serbia

59. Z zadowoleniem przyjmuje formalne rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych, które nastąpiło dnia 21 stycznia 2014 r., a także wysoki stopień gotowości i zaangażowania Serbii na pierwszej konferencji międzyrządowej UE – Serbia. Pozytywnie odnosi się również do wysokiego stopnia gotowości i zaangażowania w proces przeglądu zgodności prawa krajowego z prawem unijnym, jakie wykazał rząd serbski.

60. Zaleca, aby od samego początku rząd serbski włączył przedstawicieli szczebla lokalnego oraz przedstawicieli autonomicznej prowincji Wojwodina w proces akcesyjny.

61. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nowy rząd nadal w pełni angażuje się w kontynuację prowadzonego z pomocą UE dialogu z Prisztiną oraz zachęca do kontynuacji reform w dziedzinie praworządności, sądownictwa, a także walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną na wszystkich szczeblach.

62. Z zadowoleniem przyjmuje również utworzenie nowego specjalnego ministerstwa administracji publicznej i samorządu lokalnego, gdyż stanowi to pierwszy krok w kierunku skuteczniejszej administracji publicznej na szczeblu lokalnym.

63. Pozytywnie ocenia fakt, że w styczniu 2014 r. przyjęto nową strategię reformowania administracji publicznej, obejmującą politykę organizacyjną na szczeblu lokalnym i centralnym, w tym decentralizację. Zwraca się do nowego ministerstwa administracji publicznej i samorządu lokalnego, by włączyło wszystkie zainteresowane strony w proces określania środków mających składać się na plan działania.

64. Wyraża zadowolenie, że powołano specjalną grupę ds. reformy administracji publicznej (PAR), która będzie odgrywać rolę forum dialogu politycznego między Komisją Europejską a Serbią, oraz wzywa do organizowania działań PAR na szczeblu niższym niż krajowy.

65. Ubolewa, że wciąż brakuje przepisów regulujących status i wynagrodzenie pracowników samorządu lokalnego, a także strategię ich kształcenia.

66. Podkreśla, że należy zwrócić większą uwagę na korupcję w administracji lokalnej i że powodem do zaniepokojenia są nadal groźby i przemoc skierowane przeciwko dziennikarzom na szczeblu lokalnym.

67. Podkreśla, że w ramach IPA II Serbia będzie nadal otrzymywać w latach 2014–2020 pomoc przedakcesyjną, której całkowita orientacyjna wysokość wynosi 1,5 mld EUR. Ma nadzieję, że odpowiednia ilość środków przedakcesyjnych zostanie wykorzystana na szczeblu niższym niż krajowy.

68. Zauważa, że w maju ogłoszona została zmieniona wersja statutu Wojwodiny, powstała w wyniku wspólnego postępowania prowadzonego przez parlament krajowy i zgromadzenie regionalne w związku z grudniowym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Ubolewa jednak, że w porównaniu z poprzednim statutem autonomia Wojwodiny zmniejszyła się.

69. Wyraża ubolewanie, że wciąż niewystarczająco omówiono kwestię udziału Wojwodiny w finansowaniu z budżetu krajowego Serbii.

70. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Wojwodina nadal zapewnia wysoki poziom ochrony praw mniejszości, a stosunki między grupami etnicznymi są zasadniczo wciąż pozytywne.

71. Z niepokojem zauważa, że zdolności w zakresie administracji i zarządzania na szczeblu lokalnym są nadal słabe, że między gminami utrzymują się znaczne rozbieżności i że Krajowa Rada ds. Decentralizacji oraz międzyresortowa Komisja ds. Finansów Gminnych pozostają nieaktywne.

72. Z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie w 2015 r. Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego z udziałem Serbii, który będzie towarzyszył procesowi akcesyjnemu i współpracował z serbskimi przedstawicielami szczebla lokalnego i regionalnego; z niecierpliwością oczekuje na współpracę z władzami lokalnymi i regionalnymi Serbii.

73. Przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie Krajowego Konwentu w sprawie Unii Europejskiej, który służy jako platforma współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w trakcie negocjacji akcesyjnych. Apeluje o przeprowadzenie szerzej zakrojonych konsultacji w lepszych ramach czasowych.

Albania

74. Wzywa władze albańskie do egzekwowania niezawisłości organów administracji wyborczej, na długo przed wyborami lokalnymi w 2015 r.

75. Zauważa, że w oparciu o postępy dokonane podczas wyborów parlamentarnych w 2013 r. Albania musi wdrożyć zalecenia misji obserwacji wyborów z ramienia OBWE/ODIHR, zwłaszcza jeśli chodzi o wzmocnienie niezależności organów administracji wyborczej, na długo przed wyborami samorządowymi w 2015 r.

76. Z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowego ministra odpowiedzialnego za sprawy lokalne.

77. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że poczyniono postępy w dziedzinie reform decentralizacyjnych i że rozpoczęto wyjaśnianie funkcji jednostek samorządu lokalnego w ramach nowej struktury administracyjnej.

78. Wzywa do większych starań na rzecz postępów w zakresie reformy administracyjnej i zwiększenia zdolności administracyjnych jednostek samorządu lokalnego w sposób zrównoważony pod względem finansowym. Odnotowuje, że nadanie Albanii statusu kraju kandydującego stanowi okazję do dalszych reform w dziedzinie administracji publicznej, niezawisłości wymiaru sprawiedliwości, zwalczania korupcji i zorganizowanej przestępczości oraz ochrony praw człowieka, w tym praw mniejszości.

79. Przyznaje, że łączne wydatki samorządu lokalnego w 2013 r. oszacowano na 2,2% PKB, podczas gdy dochody utrzymywały się na poziomie 0,8% PKB, a podatki lokalne nadal dominowały w strukturze dochodów samorządów lokalnych.

80. Podkreśla, że powołane jednostki samorządu lokalnego nie rozpoczęły jeszcze w pełni wdrażania nowej ustawy o służbie cywilnej.

81. Ubolewa, że silne upolitycznienie nadal utrudnia kontakty między rządem centralnym a samorządem lokalnym, ogranicza rolę stowarzyszeń władz lokalnych i wpływa na współpracę między tymi stowarzyszeniami.

82. Zachęca władze lokalne do rozwijania pluralistycznego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim i społecznościami lokalnymi.

83. Zauważa z ubolewaniem, że w wyniku przyjętej w lipcu ustawy o reformie administracyjnej i terytorialnej drastycznie zmniejszono liczbę samorządów lokalnych (z 373 do 61), zniesiono podział na gminy i zachowano dwanaście istniejących już regionów, bez uwzględnienia obaw mniejszości. Podkreśla potrzebę zachowania tożsamości lokalnej i bliskiego kontaktu ze społeczeństwem.

84. Ubolewa nad słabością zarządzania zasobami ludzkimi w samorządach lokalnych, jak również nad słabą kontrolą finansową.

Bośnia i Hercegowina

85. Z zadowoleniem przyjmuje pisemne zobowiązanie przywódców Bośni i Hercegowiny, podpisane przez liderów politycznych i poparte przez Parlament BiH, dotyczące środków służących zapewnieniu funkcjonalności i skuteczności instytucji, wprowadzeniu reform na wszystkich poziomach sprawowania rządów oraz przyspieszeniu procesu pojednania i wzmocnieniu zdolności administracyjnych. Podkreśla, że obecnie możliwe staje się wejście w życie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Zachęca nowych liderów do uzgodnienia z UE planu działania na rzecz szeroko zakrojonej i kompleksowej reformy w celu zapewnienia postępów BiH.

86. Podkreśla, że rozbudowany i nieudolny sektor publiczny, w którym wiele kompetencji nakłada się na siebie na poziomie państwa, jednostki państwowej, miasta lub kantonu (zwłaszcza w samej federacji) nadal zagraża stabilności finansów publicznych.

87. Wskazuje, że obecna sytuacja polityczna w Bośni i Hercegowinie ma negatywny wpływ na zdolność tego kraju do wypowiedzania się jednym głosem w sprawach związanych z UE. Istotne jest stworzenie mechanizmu koordynacji między różnymi szczeblami rządu w kwestiach związanych z UE.

88. Zwraca uwagę, że przepisy dotyczące obu jednostek państwowych są w dużej mierze zgodne z Europejską kartą samorządu lokalnego, ale nadal brakuje jasności co do podziału uprawnień między jednostkami państwowymi, kantonami i gminami, a na szczeblu gminy istnieje niski poziom autonomii finansowej.

89. Ubolewa, że ogólnie rzecz biorąc, Bośnia i Hercegowina nie poczyniła postępów na drodze do poprawy funkcjonalności i wydajności na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, a trzy narody wchodzące w jej skład nie osiągnęły równego statusu, co stanowi poważną przeszkodę w funkcjonowaniu instytucji i państwa.

90. Z ubolewaniem stwierdza, że ogólne tempo reform na wszystkich szczeblach nadal jest wolne lub że w ogóle zaniechano reform, a władze krajowe nie poczyniły postępów w tworzeniu struktur koniecznych do pośredniego zarządzania funduszami UE.

91. Odrzuca ciągle stosowanie przez niektórych reprezentantów politycznych na wszystkich szczeblach państwowych retoryki tworzącej podziały, a także kwestionowanie zdolności Bośni i Hercegowiny do funkcjonowania jako państwo.

92. Ubolewa nad faktem, że wybory z 12 października 2014 r. nie zostały przeprowadzone zgodnie z orzeczeniem w sprawie Sejdić-Finci, co znacznie utrudniło dalszą harmonizację między UE a Bośnią i Hercegowiną.

93. Z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział dystryktu Brčko w przygotowaniach do akcesji, jego silne zaangażowanie i znaczące postępy w odniesieniu do wdrażanych reform, które to postępy są znacznie większe niż w innych jednostkach administracyjnych kraju.

Kosowo ⁽³⁾

94. Z zadowoleniem przyjmuje zawarcie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Kosowem.

95. Pozytywnie odnosi się do tego, że Serbia i Kosowo aktywnie i konstruktywnie uczestniczyły w dialogu prowadzonym z pomocą UE.

96. Zwraca uwagę, że jesienią 2013 r. Kosowo przeprowadziło udane wybory na burmistrzów i organy gmin, a 8 czerwca 2014 r. odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne.

97. Podkreśla, że kontynuowane są wysiłki w celu zwiększenia zdolności na poziomie samorządu lokalnego i że ministerstwo administracji samorządowej (MLGA) udoskonaliło swe wytyczne dla gmin.

⁽³⁾ Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości. Deklaracja niepodległości.

98. Podkreśla, że ingerencja polityczna w administrację publiczną nadal utrzymuje się zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym, oraz że konieczne są dalsze wysiłki, by w pełni wdrożyć odpowiednie przepisy dotyczące zapobiegania korupcji i promowania uczciwości w administracji publicznej.
99. Podkreśla, że władze Kosowa, zwłaszcza na poziomie lokalnym, muszą wykazać się większym zaangażowaniem na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego.
100. Wyraża zadowolenie, że po raz pierwszy władze lokalne na północy Kosowa zostały wybrane zgodnie z kosowskim prawem.
101. Zwraca uwagę, że samorządy lokalne powinny kontynuować starania na rzecz zwiększenia przejrzystości w procesie podejmowania decyzji, przeprowadzenia decentralizacji oraz zapewnienia odpowiedniego wsparcia i środków dla władz lokalnych.
102. Oczekuje na szybkie wyjaśnienie ostatnich zarzutów dotyczących korupcji postawionych przedstawicielom misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności, by zapobiec podważeniu zaufania do instytucji UE.
103. Jest zaniepokojony brakiem istotnych postępów w zwalczaniu korupcji i przestępczości zorganizowanej, co jest poważną przeszkodą w rozwoju demokratycznym, społecznym i gospodarczym Kosowa.
104. Wyraża zadowolenie, że poczyniono pewne postępy, zwłaszcza jeśli chodzi o wyłanianie burmistrzów w wyborach obejmujących całe Kosowo i wzrost liczby projektów finansowanych przez UE na północy kraju. Podkreśla jednak potrzebę utworzenia stowarzyszenia gmin serbskich, co powinno wyeliminować potrzebę powoływania równoległych struktur. Jednocześnie odnotowuje, że potrzebne będą dalsze wysiłki na rzecz zbliżenia etnicznych społeczności albańskich i serbskich.
105. Zaleca, by Kosowo zostało włączone we wszystkie regionalne fora współpracy na Bałkanach Zachodnich, zwłaszcza związane ze sprawowaniem władzy na szczeblu lokalnym. Zaleca ponadto, by Kosowo i gminy w Kosowie uczestniczyły w pracach europejskich organów sprawowania władzy na szczeblu lokalnym, takich jak Rada Gmin i Regionów Europy czy też Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy. Wspiera również udział Kosowa w programach UE, które umożliwiłyby mu korzystanie ze znacznego wkładu finansowego również na szczeblu lokalnym.
106. Przyjmuje z zadowoleniem mianowanie urzędników gminnych ds. integracji europejskiej w trzydziestu pięciu gminach.

Bruksela, 16 kwietnia 2015 r.

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

Markku MARKKULA
